

Список використаних джерел:

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. (з наступними змінами) // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32. – С. 11. – Ст. 1918.
2. Проект Адміністративно-процедурного кодексу України від 18.07.2008 р. № 2789 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>.
3. Кузьменко О. Щодо доцільності запровадження інституту адміністративних послуг / О. Кузьменко // Право України. – 2007. – № 3. – С. 15–17.
4. Лагода О. Адміністративна процедура : теорія практика застосування : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О. Лагода. – Ірпінь, 2007. – 20 с.
5. Ochendowski E. Prawo administracyjne, czesc ogolna / Ochendowski E. – Torun, 2001. – 480 s.
6. Закон про адміністративну процедуру ФРН : [текст станом на 5 травня 2004 р.] // Адміністративні процедури і адміністративне судочинство : зб. матеріалів Німецького фонду міжнар. правового співробітництва. – К., 2006. – С. 34–84.
7. Адміністративна процедура та адміністративні послуги : зарубіжний досвід і пропозиції для України / авт.-упоряд. В. Тимошук. – К. : Факт, 2003. – 496 с.
8. Комзюк А. Адміністративний процес України : навч. посібник / А. Комзюк, В. Бевзенко, Р. Мельник. – К. : Прецедент, 2007. – 531 с.
9. Тимошук В. Процедура прийняття адміністративних актів : питання правового регулювання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / В. Тимошук. – К., 2009. – 214 с.

ОНОПРИЄНКО С. Г.,

аспірант

(Навчально-науковий інститут

права імені князя Володимира Великого

Міжрегіональної Академії управління персоналом)

УДК 342.95:342.7(477)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ**

Стаття містить аналіз заходів державної підтримки національного інформаційно-культурного простору відповідно до Довгострокової стратегії розвитку української культури. Акцентовано на недоліках інформаційного компонента державної культурної політики і шляхах їх подолання.

Ключові слова: державна політика, інформаційно-культурний простір, правове регулювання, інформаційні технології, культура.

В статье содержится анализ мер государственной поддержки национального информационно-культурного пространства в соответствии с Долгосрочной стратегией развития украинской культуры. Акцентируется внимание на недостатках информационного компонента государственной культурной политики и путях их преодоления.

Ключевые слова: государственная политика, информационно-культурное пространство, правовое регулирование, информационные технологии, культура.

The article contains an analysis of measures of state support of the national information and cultural space in accordance with the Long-Term Strategy for the Development of Ukrainian Culture. Attention is focused on the shortcomings of the information component of the state cultural policy and ways to overcome them.

Key words: state policy, information and cultural space, legal regulation, information technologies, culture.

Вступ. Особливістю сучасного стану розвитку людської цивілізації є транскордонність комунікативних зв'язків, яка зумовлює залежність вміння особистості використовувати світові інформаційні ресурси заради досягнення своїх цілей і її адаптації до сучасних умов розвитку постіндустріального суспільства. Як свідчить досвід провідних держав світу, розвиток культурної сфери потребує врахування ролі інформаційних технологій у засвоєнні здобутків світової спадщини, що знаходить своє відображення у програмах державної підтримки національної культури. Однак, на жаль, аналіз стану законодавства України про культуру свідчить, що правове регулювання у цій сфері значним чином відстає від потреб сьогодення.

Проблеми розвитку правового регулювання культурної сфери розглядали у своїх роботах О.А. Гриценко, І.Г. Ігнатченко, І.В. Пивовар, Л.О. Сергієнко, В.В. Солодовник та інші автори. Питанням сутності інформаційної культури приділяли увагу такі науковці, як І.В. Арістова, К.І. Беляков, В.М. Брижко, В.Д. Гавловський, В.М. Глушков, Б.А. Кормич, В.В. Костицький, Д.В. Ланде, П.В. Мельник, Н.Б. Новицька, В.С. Цимбалюк, М.Я. Швець. Разом із тим проблематика державної підтримки розвитку культури у сучасних умовах ще не здобула достатнього висвітлення на теоретико-методологічному рівні.

Постановка завдання. У зв'язку з викладеним вище метою статті є визначення актуальних проблем розвитку національного інформаційно-культурного простору в аспекті його державної підтримки.

Результати дослідження. 1 лютого 2016 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України від № 119-р було схвалено Довгострокову стратегію розвитку української культури – стратегію реформ. Реформування сфери культури проголошене вказаною Стратегією є одним з основних завдань як гуманітарної політики, так і політики соціально-економічного розвитку України, побудови сучасної демократичної держави на засадах загальнолюдських цінностей зі збереженням самобутніх традицій та культурно-історичних цінностей.

Розглянемо зміст цього документу детальніше. Метою Стратегії є створення умов для сприяння творчій активності громадянина і формування в Україні громадянського суспільства європейського рівня, що передбачає забезпечення реалізації політичних, громадянських, економічних, соціальних і культурних прав громадян, засвоєння та використання новітніх знань і технологій, збереження безцінної культурно-духовної спадщини. Одним зі стратегічних напрямів реформ передбачено формування цілісного інформаційно-культурного простору України, здатного акумулювати та засвоювати кращий досвід і впливати на світовий інформаційно-культурний простір [1]. Поняття інформаційно-культурного простору Стратегія не містить, у наукових джерелах його визначенню також не приділялося багато уваги. У проекті Закону України «Про національний культурний продукт», прийнятого за основу Верховною Радою України 15.06.2011 р., а згодом знятого з розгляду, міститься дефініція цього поняття. Національний інформаційно-культурний простір визначається в ньому як сукупність сфер суспільно-культурної діяльності та засобів забезпечення культурно-мистецьких і мовних потреб громадян України, що включає сфери мистецької, культурно-просвітницької, культурно-дозвілєвої діяльності (професійної та аматорської), ефірний простір електронних ЗМІ, національний ринок видавничої продукції, ринки інших культурно-мистецьких товарів та послуг, українські ресурси інтернету, а також суміжні сфери освітньої та наукової діяльності [2]. Якщо не брати до уваги невдале формулювання «ефірний простір електронних ЗМІ», дане визначення може бути цілком застосоване під час аналізу заходів із формування цілісного інформаційно-культурного простору України відповідно до Довгострокової стратегії розвитку української культури.

Стратегія визначає десять операційних цілей досягнення своєї мети. Вказані цілі охоплюють: модернізацію менеджменту культури та «мережі культури», культурну спадщину, музейну та театральну діяльність, розвиток кіно, бібліотечної справи та читання, образотворче та музичне мистецтво, мережу закладів культури та міжнародне співробітництво.

Єдиним інформаційним заходом щодо культурної спадщини визначено забезпечення доступу до інформації шляхом розкриття архівів, які стосуються національного розвитку, національної культури, оцифрування архівів для створення можливості широкого доступу до інформації, що стосується сфери культури. Безумовно, Національний архівний фонд України є складовою частиною вітчизняної і світової культурної спадщини та інформаційних ресурсів суспільства, перебуває під охороною держави і призначений для задоволення інформаційних потреб суспільства і держави, реалізації прав та законних інтересів кожної людини [3]. Разом з тим поняття культурної спадщини значно ширше, ніж коло архівних документів. Законодавче визначення культурної спадщини охоплює сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини, а до вказаних об'єктів відносить визначні місця, споруди (витвори), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти (об'єкти підводної культурної та археологічної спадщини), інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від

стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність [4]. З точки зору популяризації національної культури архівні документи, на нашу думку, займають непровідне місце серед об'єктів культурної спадщини, які привертають увагу 13,6 млн іноземних громадян, які відвідали України у 2016 р. [5], та 21 млн унікальних щоденних відвідувачів (хостів) українського сегменту мережі Інтернет [6]. За даними лічильників відвідувань Liveinternet та Bigmir.net, кількість щомісячних відвідувань офіційних сайтів українських архівних установ складає не більше кількох сотень унікальних хостів. Віддаючи належне важливості оцифрування і розміщення для публічного доступу українських архівних документів, зауважимо однак, що обмеження ними доступу широкого загалу до української культурної спадщини уявляється недостатнім.

У галузі музейної діяльності Стратегією передбачено як операційну ціль впровадження сучасних інформаційних та інтелектуальних технологій у музейну діяльність, зокрема створення системи електронного обліку музейних предметів, цифрового реєстру музеїв і закладів музейного типу України з актуальною інформацією з метою їх популяризації та управління [1]. Безумовно, система електронного обліку музейних експонатів необхідна, щоб забезпечити їх ефективне збереження, разом з тим, як свідчить досвід багатьох держав, популяризація культурних цінностей нині пов'язана з оцифруванням самих музейних предметів. Нью-Йоркський Metropolitan Museum of Art оцифрував у високій якості і виклав у вільний доступ 364 000 образотворчих творів зі своїх колекцій, Мадридський музей Прадо – 11 000, Музей Вікторії та Альберта в Лондоні – понад 100 000 експонатів, і таких прикладів можна навести чимало. Зрозуміло, що особливості сучасного фінансування музейної діяльності не створюють достатніх можливостей для таких заходів, це має виступати однією із цілей державної інформаційно-культурної політики і супроводжуватися відповідною державною підтримкою. На жаль, Довгострокова стратегія розвитку української культури такої мети не ставить.

Викликає подив перший захід серед операційних цілей щодо міжнародного співробітництва – «забезпечення популяризації української культури за кордоном шляхом утворення спеціальної установи» [1]. Світовий інформаційно-культурний розвиток давно перейшов на прямі контакти між комунікатором і реципієнтом, утримання великої кількості чиновників як посередників між ними давно визнано недоцільним. Втім, такий консервативний підхід характерний і для багатьох інших заходів, визначених Стратегією: «сприяння поширенню інформації про культуру в засобах масової інформації та заохоченню журналістів, аналітиків і кореспондентів шляхом надання спеціальних премій, грантів, інших заохочень», «створення гнучкої системи підтримки музичного мистецтва шляхом надання грантів, створення фондів, присудження премій, запровадження спеціальних пільг щодо податків (зборів)», «сідтримка вітчизняного кіновиробника шляхом запровадження спеціальних податкових стимулів», «створення за участю громадськості Ради підтримки кіно з метою просування, популяризації, актуалізації українського кінематографа» [1] тощо.

Аналіз заходів, передбачених Довгостроковою стратегією розвитку української культури, свідчить, що нормотворець обрав шлях, обтяжливий у фінансовому аспекті, шлях створення нових установ, які самі не виробляють (зберігають) культурний продукт, а лише виступають посередниками в інформаційно-культурних зв'язках. Не узгоджуються з положеннями Податкового кодексу України й уявлення авторів документу щодо податкових пільг та преференцій. Одночасно особливості розвитку сучасного світового інформаційно-культурного простору в Стратегії, на жаль, не враховано.

«Сьогодні, на превеликий жаль, інформаційно-культурний простір України формується переважно під впливом зарубіжних країн, які наповнюють його неякісним інформаційним продуктом, що містить чужі для нас цінності та ідеали і негативно впливає на національну свідомість пересічних українських громадян. У такій ситуації зміст національного простору нашої держави не є національним за своєю суттю, а тому є потужним засобом деморалізації українського суспільства», – зазначає О. Лисенко [7, с. 34]. Ми не поділяємо песимістичного погляду автора на процес взаємного збагачення культур за допомогою інформаційних технологій, не вважаємо, що ознайомлення з найкращими зразками світової спадщини може призвести до деморалізації, однак варто зазначити, що недостатня продуманість інформаційного компонента державної культурної політики сприяє витісненню інформації про нашу державу як зі світового, так і з національного інформаційно-культурного простору.

Висновки. Державна підтримка розвитку культури має неопічне значення для збереження і популяризації національної культурної спадщини. Велику роль у цьому процесі відіграє визначення пріоритетів державної культурної політики на рівні програмних документів – стратегій, концепцій, доктрин, в яких визначаються перспективні цілі у досліджуваній сфері. Для того, щоб забезпечити можливість впровадження їх положень у життєдіяльність суспільства, такі програмні документи мають базуватися на аналізі процесів, які відбуваються нині у культурній сфері. Було б доцільним обмежити обтяжливе утримання державних та муніципальних органів та установ, які не здійснюють свого внеску у примноження національного культурного надбання, і, натомість, здійснити моніторинг реальних потреб

закладів культури, які зберігають або виробляють культурний продукт, забезпечивши максимальні можливості для поширення інформації про них за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Довгострокової стратегії розвитку української культури – стратегії реформ : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2016 р. № 119-р // Офіційний вісник України. – 2016. – № 18. – Ст. 745.
2. Про національний культурний продукт : Проект Закону України № 0895 від 12.12.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45053.
3. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24.12.1993 р. № 3814-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – Ст. 86.
4. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – Ст. 333.
5. Кількість туристів в Україну зросла [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.korrespondent.net/ukraine/3840086-kilkist-turystiv-v-ukrainu-zroslo>.
6. Як працює український інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://netfreedom.org.ua>.
7. Лисенко О.О. Актуальні питання захисту суспільства від шкідливої інформації / О.О. Лисенко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – № 4(47). – 2009. – С. 30–37.

ПАСТЕРНАК В. М.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративно-правових
дисциплін факультету № 6
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

УДК 342.922

**РОЛЬ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ
В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ**

У статті розглянуто роль процесуального примусу у здійсненні адміністративного судочинства як невід'ємної частини процедури розгляду справ в адміністративних судах, що використовується з метою забезпечення чіткого дотримання правил адміністративного процесу усіма його учасниками.

Ключові слова: суд, адміністративне судочинство, адміністративний процес, процесуальний примус.

В статье рассмотрена роль процессуального принуждения в осуществлении административного судопроизводства как неотъемлемой части процедуры рассмотрения дел в административных судах, используется для обеспечения четкого соблюдения правил административного процесса всеми его участниками.

Ключевые слова: суд, административное судопроизводство, административный процесс, процессуальное принуждение.

The article examines the role of procedural coercion in the implementation of administrative proceedings, as an integral part of the procedure for handling cases in administrative courts, is used to ensure strict compliance with the rules of the administrative process by all its participants.

Key words: court, administrative legal proceedings, administrative process, procedural coercion.

Вступ. Конституція України містить положення про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека в Україні визначені як вища соціальна цінність, а права і свободи людини та їхня гарантія визначають сенс і спрямування діяльності держави. Затвердження і забезпечення прав та свобод людини є головним обов'язком держави (ст. 3 Конституції України).

